

TARBIJAVAIKLUSTE KOMISJONI OTSUS

Asja number	19-1/22-03313-020
Otsuse kuupäev	27. mai 2022
Komisjoni koosseis	Esimees Mihkel Kivisalu
Tarbija	
Kaupleja	Elisa Eesti AS, 10178070
Tarbija nõue	Täiendav kahju hüvitamine
Asja läbivaatamise aeg	26. mai 2022

Resolutsioon:

1. Jätta tarbija avaldus rahuldamata. Kui vaidlevad pooled ei nõustu komisjoni otsusega, on neil õigus pöörduda sama vaidluse läbivaatamiseks maakohtusse.

Asjaolud:

Tarbija soovis soetada telefoni ning tasus ettemaksu ning sai lepingust taganedes selle tagasi.

Seoses eeltellimusega tellis tarbija LED ümbrise telefonile ette ära ning ei saanud neid tagastada ning seetõttu soovib, et Kaupleja hüvitaks ümbrise kulud, sest Kaupleja ei suutnud lubatud kuupäevaks tellimust täita telefoni näol.

Tarbija leiab, et kuna Teda ei informeeritud tähtaja pikendamisest 30.03.2022, siis on Kaupleja kohustatud LED kaaned hüvitama.

Kaupleja seisukoht:

Kaupleja esitas seisukoha, et Tarbija oli teadlik, et talle toimetatakse toode "eeldatavasti" 09.03.2022 ning lisan, et veel, et komisjonile edastatud avalduses esitas tarbija hilineva tarne eest kahju hüvitamise nõude Kaup24-st tellitud ümbriskaante summas 47,48 €, kuna peale Elisa eeltellimuse tühistamist ta ümbriskaasi enam ei vaja. Elisa selgitab, et võlaõigusseaduse § 209 lg 6 kohaselt Kui pooled ei ole tarbijalemüügi puhul asja üleandmise aega kindlaks määranud, peab müüja asja üleandmise kohustuse täitma viivitamata, kuid mitte hiljem kui 30 päeva möödumisel lepingu sõlmimisest. Antud juhul poolte vahel ei olnud konkreetset tarneaega kokku lepitud ning sellest tulenevalt Elisa ei ole lepingut tarne osas rikkunud. Tarbija poolt komisjonile esitatud asjaoludest ja lisadokumentidest ei selgunud, millal tarbija Kaup24-st ümbriskaaned tellis, aga eelduslikult ei toimunud see enne eeltellimuse nr 1209249003 tegemist 28.02.2022.a. Sellest tulenevalt oli eeltellimuse tühistamise päeval, 09.03.2022.a tarbijal võimalus Kaup24-ga sõlmitud lepingust 14 päeva jooksul taganeda. Elisa on seisukohal, et Elisa ei ole kohustusi rikkunud, mistõttu tarbijal puudub alus nõuda Elisalt kahju hüvitamist ning sellest tulenevalt Elisa kõnealust nõuet ei rahulda."

Komisjoni põhjendus:

Tarbijakaitseaduse § 51 järgi lahendatakse vaidlus poolte kirjalikult esitatud ning sekretariaadi kogutud teabe ja tõendite alusel. Menetluses kogutud tõendite ja ütluste põhjal leiab komisjon, et tarbija avaldus ei kuulu rahuldamisele.

Võlaõigusseaduse (VÕS) § 3 p 1 järgi tekib võlasuhe muu hulgas lepingust. Võlaõigusseaduse § 208 lg 1 sätestab, et asja müügilepinguga kohustub müüja andma ostjale üle olemasoleva, valmistatava või müüja poolt tulevikus omandatava asja ning tegema võimalikuks omandi ülemineku ostjale, ostja aga kohustub müüjale tasuma asja ostuhinna rahas ja võtma asja vastu. VÕS § 208 lg 4 kohaselt on tarbijalemüük asja müük müügilepingu alusel, mille puhul tarbijale müüb vallasasja müüja, kes sõlmib lepingu oma majandus- või kutsetegevuses. Poolte vaheline leping vastab tarbijalemüügi tunnustele VÕS § 208 lg 4 tähenduses ning kuna leping sõlmiti sidevahendi abil, vastab see ka VÕS §-s 52 kirjeldatud lepingule.

Asjas esitatud materjalide kohaselt tellis tarbija kauplejalt telefoni, kuid telefoni tarne lükkus korduvalt edasi. Tarbija tasus ettemaksu. Tarbija taganes lepingust, kuivõrd telefoni tarne lükkus edasi. Tarbija sai lepingust taganedes ettemaksu tagasi. Seega nähtub, et müügilepingust tulenev vaidlus on lahenenud, tarbija sai ettemaksu tagasi. Vaidlus seisneb üksnes täiendavas kahju hüvitamises (kolmandalt kauplejalt ostetud telefonikaante hüvitamine).

Komisjon märgib, et kauplejal on kohustus esitada tarbijale selge ja tõene info tarbijakaitseseaduse tähenduses. Asjas esitatud materjalide pinnalt märgib komisjon, et tarbijale võis jääda ekslik mulje telefoni tarnimise osas, kuivõrd e-poes oleva info kohaselt on märgitud "saad seadme kätte konkreetsel kuupäeval" ning klienditeeninduse esitatud info kohaselt võis samuti eeldada konkreetsed kuupäeva vahemikku.

Komisjon märgib, et vaatamata sellele, et kaupleja võis esitada segast ja mitmeti mõistetavat infot ei kuuluks täiendav kahju hüvitamine alljärgnevatel põhjustel hüvitamisele isegi kui kaupleja oleks lepingut rikkunud.

Nimelt, Riigikohus on varasemalt oma tehtud lahendites märkinud, et hageja võib VÕS § 115 lg 1 ning §-de 127 ja 128 alusel nõuda kahju hüvitamist, kui on täidetud eelkõige järgmised üldised eeldused (vt ka Riigikohtu 20. märtsi 2012. a otsus tsiviilasjas nr 3-2-1-5-12, p 27):

- kostja on lepingut rikkunud (VÕS § 115 lg 1);
- kostja vastutab lepingu rikkumise eest (VÕS § 115 lg 1), st rikkumine ei ole VÕS § 103 lg 1 järgi vabandata;v;
- hagejale on tekkinud või tekib kahju (VÕS § 127 lg 1, § 128);
- kahju on hõlmatud rikutud lepingulise kohustuse kaitse-eesmärgiga (VÕS § 127 lg 2);
- kahju oli rikkumise võimaliku tagajärjena kostjale lepingu sõlmimise ajal ettenähtav, v.a kui kahju tekitab tahtlikult või raske hooletuse tõttu (VÕS § 127 lg 3);
- rikkumise ja kahju vahel on põhjuslik seos (VÕS § 127 lg 4). (p 15)

Põhimõtteliselt peab kõiki kahju hüvitamise nõude aluseks olevaid asjaolusid TsMS § 230 lg 1 esimese lause järgi tõendama hageja ehk praegusel juhul tarbija. Käesoleval juhul tuleb lisaks arvesse võtta, kahju ettenähtavuse põhimõtet.

Kahju ettenähtavuse puhul on oluline selgitada, kas lepingut rikkunud pool (kaupleja) pidi arvestama lepingurikkumise korral selliste tagajärgedega, s.o sellist liiki ja sellise suurusega kahju tekkimisega.

Kahju ettenähtavuse tähendust (sealhulgas selle laiemat tähendust, mis seondub süüküsimusega ja väljub kitsalt lepinguliste võlasuhete valdkonnast) on Riigikohtu

tsiviilkolleegium selgitanud ka oma 26. septembri 2006. a. otsuses nr 3-2-1-53-06, märkides otsuse p-s 13 järgnevat: "Kuigi VÕS § 127 lg 3 ei kohaldu deliktilise vastutuse juhtudel, võib kahjuliku tagajärje ettenähtavus õigusvastase teo toimepanemise ajal omada tähtsust delikti üldkoosseisul põhineva (s.o süülise) vastutuse korral (VÕS §-d 1045-1050). Nimelt saab õigusvastase teo toimepannud isik vastutusest vabanemiseks VÕS § 1050 lg 1 ja 2 järgi muu hulgas tõendada, et talle ei saa hooletut käitumist ette heita, kuivõrd mõistlikult võttes ei olnud tal võimalik ette näha põhjuslikku seost oma teo ja kahju vahel." Täiendavalt on Riigikohus lahendis nr 3-2-1-178-13 märkinud, et kahju ettenähtavuse puhul on oluline selgitada, kas lepingut rikkunud pool pidi arvestama lepingurikkumise korral selliste tagajärgedega, s.o sellist liiki ja sellise suurusega kahju tekkimisega. Kahju ettenähtavust tuvastades tuleb arvestada üldjuhul seda, kas lepingut rikkunud pool nägi või pidi asjas esile toodud asjaoludel kahju ette nägema, kuid majandus- ja kutsetegevuses lepingut rikkunud poole puhul saab lähtuda ka sellest, mida pidi ette nägema sellel majandus- või kutsealal tegutsev keskmine mõistlik isik.

Riigikohus on lahendis nr 3-2-1-53-06 toonud esile, et kuigi ühe isiku tegu võib olla teise isiku kahju põhjuseks, ei tähenda see seadusest tulenevalt alati seda, et põhjusliku seose olemasolul tuleks hüvitisnõue rahuldada. VÕS § 127 lõiked 2 ja 3 võimaldavad seega jätta tähelepanuta lepingulise kohustuse rikkumise negatiivsed tagajärjed, mis on küll põhjuslikus seoses lepingu rikkumisega, kuid on mõistliku inimese seisukohalt vaadates erakordsed. VÕS § 127 lg-t 2 tuleb kohaldada ka lepinguväliselt tekitatud kahju hüvitamise juhtudel. Seejuures tuleb keelu eesmärgi kindlakstegemisel muuhulgas arvestada sellega, kuivõrd ettenähtav oli kahjulik tagajärg mõistlikule isikule.

Antud juhul ei ole tõendatud ega eluliselt usutav, et kaupleja pidi ette nägema olukorda, kus telefoni tarnimisega ebaõnnestumisel või viibiimsel oleks tekkinud tarbijale täiendav kahju kolmandalt kauplejalt tellitud telefonikaante osas. Kahju ettenähtavust tuvastades tuleb arvestada üldjuhul seda, kas lepingut rikkunud pool nägi või pidi asjas esile toodud asjaoludel kahju ette nägema. Käesoleval juhul eeltoodud eeldusi ei esine.

TKS § 60 lg 2 järgi kui pooled komisjoni otsusega ei nõustu ja seda ei järgi võivad nad pöörduda sama vaidluse läbivaatamiseks maakohtusse.

Mihkel Kivisalu
/allkirjastatud digitaalselt/